

Az Úr játszva hívogató gyermekei

Bibliaolvasás:

Az alkalmas idő himnusza

Mindennek megvan a rendelt ideje, és megvan az ideje az ég alatt minden eseménynek. Ideje van a születésnek, és ideje van a meghalásnak; ideje van az ültetésnek, ideje van az ültetvény kiszaggatásának. Ideje van az ölésnek, és ideje van a gyógyításnak; ideje van a rombolásnak, és ideje van az építésnek. Ideje van a sírásnak, és ideje van a nevetésnek; ideje van a jajgatásnak, és ideje van a táncolásnak. Ideje van a kövek szétszórásának, és ideje van a kövek összegyűjtésének; ideje van az ölelésnek, és ideje van az öleléstől való tartózkodásnak. Ideje van a keresésnek, és ideje van az elvesztésnek; ideje van a megőrzésnek, és ideje van az eldobásnak. Ideje van a szaggatásnak, és ideje van a megvarrásnak; ideje van a hallgatásnak, és ideje van a szólásnak. Ideje van a szeretetnek, és ideje van a gyűlöletnek; ideje van a harcnak, és ideje van a békességnek. Mi haszna van a munkásnak abból, amiért fáradozik? Láttam mindazt az elfoglaltságot, amit Isten adott az emberek fiainak, hogy fáradozzanak. Mindent szépen alkotott Isten a maga idejében. Az örökkévalóságot is az emberek szívébe helyezte, de úgy, hogy elejétől a végéig nem foghatják föl mindazt, amit Isten cselekszik. Fölsímtam, hogy nem tehet jobbat az ember, mint hogy örvendjen, és jót tegyen egész élete során. Prédikátor 3: 1 – 12.

Ige: Kihez hasonlítsam azért e nemzedék embereit, és mihez hasonlók? Hasonlók a piacon ülő gyermekekhez, akik egymásnak kiáltoznak, és ezt mondják: Sípoltunk nektek, és nem táncoltatok, siratóénekeket énekeltünk nektek, és nem sírtatok. Mert eljött Keresztelő János, aki kenyeret sem eszik, bort sem iszik, és azt mondjátok: Ördög van benne. Eljött az Emberfia, aki eszik és iszik, és ezt mondjátok: Íme, falánk és borivó ember, a vámszedők és bűnösök barátja. És a bölcsesség beigazolódott minden gyermeke által (Békés-Dalos fordítás: „A bölcsességet azonban igaznak ismerte el minden fia.”). Lukács 7, 31 – 35.

A játszó gyermekekhez hasonlított nemzedék példázata vitabeszéd. Előtte Jézus úgy beszélt Keresztelő Jánosról, mint akiben Malakiás próféta jövendölése teljesült be, aki a legnagyobb az asszonytól született próféták közül, mely beteljesülésnek az éppen jelen nemzedék élő szem és fültanúja! Jézus a Malakiás beteljesült jövendölésére mutatva, egyértelműen jelzi akkori kortárs hallgatóinak, hogy az ő személyében van jelen a Messiás, akinek Keresztelő János volt az útkészítője. Jézus tehát saját magáról tett bizonyosságot, miközben bizonyos mennyei Atyja is sok messiási jel által bizonyosságot tett róla. Boldog mindenki, aki ezt a próféták által egyetlen láncra fűzött és a Messiás Jézus által nyakékba egybekapcsolt bizonyoságtételét elfogadja!

A példázatot úgy a Máté, mint a Lukács evangéliumában is megtaláljuk. Máté a példázat üzenetét a messiási csodákat látott hitetlen és engedetlen Izraelre vonatkoztatja, Lukács pedig ugyanazt az üzenetet a nép vezetőire az írástudókra, papokra és a farizeusokra, akik látva látták, hogy a Keresztelő János szolgálatára a bűnösök megtértek, ők azonban megvetették és elvetették Isten akaratát azzal, hogy nem keresztelkedtek meg; sem Keresztelő János, sem pedig Jézus által! *Sem-sem, ez a visszahúzóds nagy betegsége!*¹ Megismétlődik mindaz, amit a rabinikus irodalom is már visszhangzott, miszerint „Jeremiás ezt mondta Istennek: az izraeliták elé állítottad Illést, a hosszú hajút, azok pedig gúnyolódtak rajta és kinevették: >>Nézzétek, hogy bodorítja a haját!<< Aztán Elizeust is eléjük állítottad, neki meg azt mondták: >>Menj innen, kopasz!² Tűnj innen!<<³ Az Isten akaratát megvetve elutasító

¹ Andrei Plesu: Jézus példázatai Koinónia Cluj Napoca 2019, oldal 116;117.

² Felméne azután onnét Béthelbe; és mikor az úton felfelé méne, apró gyermekek jövének ki a városból, akik őt csúfolják vala, ezt mondván: Jöjj fel, kopasz, jöjj fel, kopasz! És hátratekintvén és meglátván őket, megátkozá

visszahúzódás kóros *betegsége* mélyen berágta magát az Isten zsidó népének a lelkébe, mely romlás nem állt meg Izrael határainál, mert mára az emberiség globális betegsége lett. Mindezzel akkor sajnós, a nevezett törvénytudók saját népük és élő Istenük [ὁ προδοτής, -ou (ho prodotész ú) áruló] elárulóinak (Apcs 7:52.) bizonyultak, mert nem csak Keresztelő Jánost vetették meg, hanem Jézus Krisztust is, akit nazireusként részegesnek és falánknak minősítettek. Ez pedig az ő olvasatukban azt jelentette, hogy Jézust a bűnösökkel való közösségvállalása miatt méltónak tartják a halálra.⁴ Ma viszont a keresztyénségre és a keresztyénre kiáltják a következő szavakat:

- „Öld meg őt!” Apcs 21:36. „Töröld el a földszínéről az ilyent, mert nem illik neki élnie!” Apcs 22:22.

A példázatban a játszó gyermekek egyik csoportja esküvői játék játszásra, a másik csoport temetési játék játszására hívogatta a piacon gubbasztó társaikat. A játszó gyermekek igazi gyermekhez illő elevenséggel teljes szívükből hívogattak. Andrei Plesu szerint mindkét csoport nagyon komolyan vette a játékban elfoglalt szerepét, mondhatnánk úgy is, hogy valóságként élték meg a saját játékukat, sőt a játékuk maga volt a valóság! Az őket játszva látó társaik azonban bármit tettek is, meg sem mozdultak a helyükről, ott ültek a piacon, mint valami kelekótya bíró a mániákus ítélkezés és a döntés folytonos halogatásával, távolságtartóan, mindenből kimaradva becsmérően méricskél, ítélkeztek.

Ez a „bíró” eleve nem játszik; hanem csak mindig mindent rosszalva komentál. Csak azt tudja állandóan mondani, amit a csóka: „Kár, kár!” Nem az elemző gondolkodás eredendő pártatlansága jellemzi, hanem bizonyos zsigeri, létmóddá vált állandó semlegesség – passzivitás, ki mint külső szemlélő sosem lát elég okot arra, hogy belépjen se egyik se másik körtáncba, és így minden alternatívát és lehetőséget elszalaszt. Mindig ellentétben van és marad azzal, ami éppen történik: az öröm éppúgy irritálja, mint a bánat; az előbbi túlságosan vidám, az utóbbi meg igen komor. Így minthogy örökös elégedetlen bíróként mindig kívül áll az éppen történő valóságon és a hozzá címzett üzeneteken, hívásokon, minden alkalmat elszalaszt. Sohasem érzékeli a beteljesedésre váró alkalmat (kairos), az egyszeri és visszafordíthatatlan pillanatot, amit meg kell ragadnia és senkinek nem szabad elmulasztania! Soha nincs kedve semmihez, az életre vonatkoztatva legfőképpen az isteni akarat teljesítéséhez, csak beszél, kommentál és magyaráz ahelyett, hogy felvállalná, belevetné magát és gazdagítaná a világot. A magyarázata helyettesíti a világot, lecseréli a valót a maga magyarázatos alternatív valóságára és károgva abban gubbaszt.⁵

A példázatban a játszó gyermekek arra számítottak, hogy hívogatásukra más is be fog kapcsolódni a menyegzős és a temetési körtáncos játékukba, de sajnós keserű kiábrándultságban volt részük, mert se a víg furulya hangjára, se a sirató énekre nem mozdult éppen az, akinek a hívás szólt, nevezetesen az éppen szem és fültanúnak bizonyuló elhaladó nemzedék és elsősorban annak írástudó vezetői.

Másfelől a gyermekek csoportjai láthatóan nem tudták meggyőzni egymást sem arról, hogy úgy mond „a mi játékunk a jobb”, ezért gyertek át hozzánk. A végeredmény az lett, hogy minden és mindenki maradt a helyén, úgy a játszó gyermekek két csoportja, amiképpen a piacon ülő társaik is. Mindennél végzetesebb állapotban az ülő gyermekek csoportja volt, ők azok, akik a bűn taposta mély kerékvágás medrében a kárhozatos ítéletre várva pöffeszkedve ültek a maguk szemével tudásnak és bölcsességnek látott csúfolódók székében⁶! E csúfolódva

őket az Úr nevében, és az erdőből két nőtény medve jöven ki, szétszaggata közülük negyvenkét gyermeket. 2Kir 2:23-24.

³ Pesiqta Rabb, 26 (129a). In Strack-Billerbeck, II. 161. idézi B.T.D. Smith: The Parables of the Synoptic Gospels. A Critical Study. Cambridge University Press, 1937.

⁴ 5Móz 21, 20-21

⁵ Vö. Andrei Plesu: Jézus példázatai Koinónia Cluj Napoca 2019, oldal 116.

⁶ Boldog ember az, aki nem jár a gonoszok tanácsa szerint, nem áll meg a bűnösök útján, és nem ül a csúfolódók székébe, hanem az ÚR törvényében gyönyörködik, és az ő törvényéről gondolkodik éjjel és nappal. Zsolt 1: 1-2.

ülés azonban mégis olyan tetteknek adott teret a szem és fültanú nemzedék közepette, mint például Keresztelő János lefejeztetése, majd pedig Jézus Krisztus keresztre feszítése. E gúnyt űző szék neve így a prófétákat megölő Jeruzsálem lett!⁷

A játszó gyermekek egyfelől Keresztelő János, másfelől a Jézus Krisztus hívását jelképezik, az ülő gyermekek pedig azok, akik mindkettőt megvetve sem ezt, sem azt nem akarva⁸ megvetve kigúnyolták! Az evangélisták erőteljesen szemléltetik úgy a Keresztelő János, mint a Jézus szolgálatát, úgy János követőit, amiképpen a Jézus követőit. Elolvasva a beszámolóikat szinte látjuk a megkeresztelkedők arcát, és a Jézust ünnepeelve követők arcát úgyszintén! Sajnálatosan látjuk Isten minkét szolgájából gúnyt űző blamálókat is. Nekik Keresztelő János bűnbánatra hívása túl komor volt, Jézus felszabadító boldog és örömteljes társasága pedig túlzottan vidám! El tudjuk képzelni a naini ifjú temetésének a látványát, amikor Jézus megállítja sírókat és a gyászolókat, és a halott fiú özvegy édesanyjának élve adja vissza a fiát? Vagy lássuk meg a virágvasárnap ujjongva ünneplő népet. Bizonyosságot tettek arról, hogy Jézus a Dávid fia, az Isten messiása mert előtte nem sokkal feltámasztotta a négy napja halott Lázárt. Virágvasárnap mit parancsoltak az írástudók? Azt, hogy hallgattassa el a bizonyosságtevő népet! Fájt nekik a Messiást ünneplő követők nagy öröme!

Nos e feltámadásoknak tanúi a bőrükből kiugorva jártak körtáncot a feltámadottak ravatalánál és sírjánál. Egyezzünk meg abban, hogy ennek a Jézusnak a társasága a vidámság teljes készletét kimeríti, mert ez az öröm és boldogság már semmiben se fér bele, hanem mint a tenger, mindent beborít, mindent kivéve a károgó farizeust, írástudót és papot.

A Keresztelő János hívását tehát, amely tökéletesen beleillett kora társadalmába, megvetették. Mivel nem volt más a János életmódjába, külsejébe, öltözkébe, és jellemébe kötöttek bele. Igazából azonban nem a János külsejével volt bajuk, hanem az ő kemény ítélethirdető prédikációit nem tudták elfogadni és persze, hogy ellene se tudtak mondani semmit. Mivel tehát az igehirdetésével és a szolgálatával nem tudtak vitatkozni, ezért a személyét kezdték ki, azt akarták lehetetlenné tenni és sikerült is. Keresztelő János minden előtte szóló prófétával egyetértésben teljes lényével rámutatott az Isten Fia Messiás Jézusra:

- Íme az Istennek ama báránya, aki elveszi a világ bűneit! Ján 1:29.

Beteljesültek a próféciaik, köztetek áll a Messiás, - mondta János! Most minden bekövetkezik, ami vele kapcsolatosan ismerni és tudni véltek! Minden! Felragyogott az igazság és az igaz világosság napja! Nézzétek és lássátok! Éljetek ennek a napnak valóságában!

Ez volt Keresztelő János szolgálatának és üzenetének lényege, amelyet sok bűnös befogadott és megkeresztelkedett, de még többen megkeményedtek! Amiképpen Keresztelő János sok elődjének, úgy neki is karaktergyilkosává lettek azzal, hogy azt híresztelték el róla, hogy ördög van benne. Akiben pedig démon van, arra nem szabad hallgatni, azt ki kell közösiíteni. Megtették, hogy végül Heródes a Salomé kedvéért lefejeztesse!

Jézussal hasonló volt a helyzet. Mivel az ő szolgálatával és igehirdetésével sem tudtak kikezdeni, szintén a személyét kezdték ki. Őt falánknak, borral tobzódónak, a bűnösök barátjának és ugyanúgy mint János, őt magát is ördögtől megszállottnak mondták a farizeusok. Csakhogy Jézus éppen azoknak a bűnösöknek volt a barátja, akik hittek Keresztelő Jánosnak és megkeresztelkedve igazat adtak Istennek!

Látjuk mindebből, hogy sokkal könnyebb megvetni azt, aki hirdeti nekünk a mennyeknek országát, mint a hirdetés hívására a világosságba jönni, megbánni a bűneinket, az Istennek

⁷ Jeruzsálem! Jeruzsálem! ki megöli a prófétákat, és megkövezed azokat, akik te hozzád küldetted, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk az ő kis csirkéit az ő szárnyai alá, és ti nem akartátok! Luk 13:34. Vö.: „A próféták közül kit nem üldöztek a ti atyáitok? és megölték azokat, akik eleve hirdették amaz Igaznak eljövételét: kinek ti most árulóivá és gyilkosává lettetek (...).” Apc 7:52.

⁸ *θέλω* és *εθέλω* (theló etheló) 1) akar 2) szeretne vmit, vágyik, kíván, kell neki 3) készül, tervez 4) szándékozik, eldönt 5) tud, képes, -hat/het 6) kedvel, kedves neki.

igazat adni, és elszánni magunkat a hitre és az Isten felkentjének, azaz messiásának való engedelmségre.

Isten bennünket is hívott nemzedékről nemzedékre önmagához. Hívott vígan zengő furulya hangjával és hív most vírusjárvánnyal, háború reánk telepedő sötét árnyékával, inflációnak nevezett elszegényedéssel, sötét gyásszal. Nemzetünk sok ünnepe alkalmával emlékezik meg Éppen viharos történelme eddigi legsötétebb időszakaira, amilyen például a vörös terror is volt. Senkinek ne legyen semmilyen kétsége a terrorhullámok áldozatainak kiáltásai éjjel és nappal az Isten színe előtt vannak! Megemlékezésink alkalmával pedig e terrorhullámok földi gyászolói és az ő gyászénekük is fölemeltetnek Istenhez!

Kérdés, vajon mi van a Mindenható Úr mai nemzedékével, velünk? Vajon mi is olyan nemzedéke vagyunk az Istennek, akik süketen, vakon, bűneinkhez és bálványainkhoz konokul ragaszkodva, a menny iránt pedig közömbösen megyünk el a minket bűnbánatban és örömben hívó Isten előtt, vagy azon kevesek vagyunk, akik felismerjük a prófécia beteljesülését és elfogadjuk a számunkra most felkínált kegyelmet, szabadulást és a hála és a bűnbánat körtáncában való megtartatást? Lássuk tisztán és világosan! Keresztelő János és Jézus idejében minél több prófécia teljesedett be és minél kevesebb marad beteljesületlenül, az Isten esküdt ellenségei annál nagyobb erőszakkal tettek meg mindent annak érdekében, hogy az Úr elhívott és felkent szolgálói a világon mindennél gyűlöltebbek legyenek. Mi történik napjainkban, amikor a történelmi téridőben már csak a legutolsó prófécia kell még beteljesülnie, ami az Isten messiásának, a mi Urunk Jézus Krisztusnak dicsőséges visszajövetele? Minden más prófécia már beteljesült és csak ez az egy maradt vissza! A hozzánk bármely pillanatban megérkező Messiás Jézus fogadására hívogatunk, az Ige szavával élve a mennyei Völegény fogadására! Menyegzői és sirató ének, noha egymás ellentétjeinek látszanak, valójában egymás komplementer részei! Hívásunk tehát egyfelől lakodalmi énekekben, másfelől bűnbánatra hívó gyászénekeben ölt testet; mindkettőre egzisztenciálisan szükség van, Szentlélek ezzel az egymást támogató és kiegészítő két kézzel ragadja meg az üdvözülöket! De Isten megnevezett hívására vajon mi a saját nemzedékünk válaszreakciója?

Úgy vagyunk mi is, mint a példázat játszó gyermekei, akik hívják a piacon ülő társaikat és egymást is ki-ki a saját játékába, de senki sem mozdul, hanem már annyira maguknak valók, hogy teljesen közömbösek a másik csoport és annak játéka iránt, sőt a közvetlenül mellette ülő iránt.

Bár a Szentírás szövegösszefüggésében teljesen anakronisztikus, mégis el tudom képzelni, hogy azok a piacon ülő gyermekek, az a mai nemzedék, amelyik kezében ott van az okostelefon és mindenki a másik iránti legnagyobb közömbösséggel a saját „varázsgömbje”, vagy képernyője bűvkörén belül hódol ki-ki a saját bálványának. Itt jegyzem meg, hogy e képernyőn minden egyes keresés a héber „váv” betű és hangjel beírásával indul, aminek általunk ismert megfelelője a három egymásután leírt „W”. E „W”-nek megfelelő héber jelnek a számértéke a hat: „6”! A világhalón tehát minden egyes keresést a „666” bevitelével hívjuk elő!

Jaj nekünk emiatt az Isten iránti közömbösségünk miatt, mely bennünket mint háló csapdába kerít, hogy ehhez a képernyőhöz tapadva a halálba sodorjon! Az egyetlenegy Üdvözítő Isten iránt közömbösség miatt országok, népek, nemzetek, nemzedékek és emberek vesztek el az idők során. Tragikus vége lett a Jézus Krisztust megvető nemzedékeknek is, mert egyfelől nem ismerték fel a nemzedéküket elvakító bálványt, másfelől megtagadva maradtak közömbösek az élő Isten és az őket megszabadítani jött Messiása iránt.

Mi rázhatna fel, mi ébreszthetne fel végre minket a halálunkból, hogy hozzájuk hasonlóan el ne vesszünk? Nem érzékeljük, hogy milyen nagy a tét! Nem tudjuk felfogni, hogy mit veszítünk el, ha mi is engedetlenek, sőt közömbösek maradunk Isten Szava iránt. Elképzelni

sem tudjuk, hogy milyen borzalmas sorsnak vetjük oda közömbös önmagunkat és ránk bízott szeretteinket?

Isten nem kevesebbre, mint az örök üdvösségre hívott el minket, az Ő Fiával való együtturalkodásra itt és az örökkévalóságban! Mimódon menekülünk meg mi, ha az Isten jóságát megvetjük, hogyha nem törődünk⁹ ily nagy üdvösséggel?¹⁰ - Teszi fel a kérdést a Zsidókhöz írt levél írója. Mert valóban nagy ez az üdvösség. Nem az üdvözített a nagy, nem mi vagyunk a nagyok, hanem az üdvösség, azaz Krisztus a nagy. Olyan szomorú, ha nem tudom megmutatni nektek ezt a nagy üdvösséget. Ez azért lehet, mert még mindig én vagyok a nagy. A keresztyén ember, a közösségek, az egyház nyomorúsága, hogy a nagy Üdvözítőről a hangsúly átkerül az üdvözült emberre. Pedig az arány fordított, minél nagyobb az üdvösség, annál kisebb az üdvözült! És minél nagyobb az üdvözült, annál kisebb az üdvösség!

Nagy ez az üdvösség! Péter apostol azt írja: az angyalok vágyakoznak beletekinteni csodájába. Egyszer egy szegény sarmasági asszony azt üzente lelkészének és a hitét megélő gyülekezetnek:

- „Gyertek már el ide, hozzátok az igét! Én már nem látok olvasni, már megnyomorodtam – hát miért nem jösztek az én házamba is a bibliaórára? Csurog a nyálam az ige és a közösség után!”

Az első keresztyéneknek olyan üdvösségük volt, hogy az angyalok nyála is csorgott utána!¹¹ Az angyalok tudnak erről az üdvösségről és epekednek utána, de Isten ezt nem az angyaloknak készítette, hanem neked és nekem. Nem lehetünk tehát közömbösek iránta!

Elhordozhatatlanul nagy üdvösséget készített nekünk az Isten. Amíg azonban könnyen veszed, amíg el tudod hordozni, addig nem elég nagy, addig nem is érdekes, nem is vonzó ez a nagy üdvösség. Ameddig meg tudod magyarázni és érveid seregeit tudod felsorakoztatni amellet, hogy miért mulasztod el az Igével való közösségedet odahaza és a gyülekezetben, vagy meggondolatlanul a megvetés jelzőit is kimondod ajkaddal, ezekkel csak azt árulod el, hogy tudsz nem törődni az Isten nagy üdvözítésével, tudsz nem törődni Krisztus bármely pillanatban való megérkezésével! Viszont a világ és talán most is hiányzó szeretteid számára akkor válik csábítóvá, érdekessé és vonzóvá ez a valóban nagy üdvösség, amikor rajtunk, rajtam és rajtad már olyan súlyos a nagy üdvösség terhe, hogy nem tudjuk elhordozni! Ez a nagy teher roskaszt bennünket a térdeinkre közbenjáró imádkozásokra! Jaj nekünk mert még nem roskadtunk így össze a roppant nagy üdvösségünk terhe alatt. Még mindig mi visszük az üdvösséget, ahelyett, hogy az üdvösség vinne bennünket.

Pál apostolnak annyi mindent el kellett hordozni: rágalmazták a testvérek, megtagadták, magára hagyták; de olyan nagy volt az üdvössége, hogyha összeroppant is, nem adta fel, hanem azt mondta: „jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot.”

Nagy és drága ez az üdvösség, hiszen Jézusnak a kínhalálába, kárhozatra-jutásába került? Akkor nekünk mégis miért olcsó? A XIII század hajnalán Aszisi Ferenc fényes kastélyt, gazdag örökséget hagyott maga mögött és felvette a szőrcsuhát és a kolduspálcát. Anyja, egy hívó asszony azt mondta:

- Fiam, ne tedd ezt, ne hagyj itt mindent. Ferenc akkor azt felelte:
- Anyám, maradnék, de hív a szeretet tengere!

Megújulás, ébredés és egyház ott van, ahol nem bírnak ellene állni a tengereknél is nagyobb szeretet hívásának, és örök alázatra és engedelmességre roskadnak a nagy üdvösség terhe alatt.

⁹ ἀμελέω (ameleó) 1) nem törődik vele 2) nincs rá gondja, nem gondoskodik róla 3) elhanyagol, azaz közömbös!

¹⁰ Zsidók 2, 3

¹¹ Akiknek megjelentetett, hogy nem maguknak, hanem nekünk szolgáltak azokkal, amelyeket most hirdetnek nektek azok, akik prédikálták nektek az evangéliumot az egeből küldött Szent Lélek által; amikbe angyalok vágyakoznak betekinteni. 1Pét 1:12.

Mennyei Atyánk törődik az ő nagy üdvösségével mert szüntelenül hív! Figyeljünk és hallgassunk Isten hívásaira, törődjünk mi is ezzel a nagy üdvösséggel, hogy megtartassunk általa! Legyünk mi is az Úr játszva hívogató gyermekei, nem pedig mindenből kimaradva ülünk egymagunkban, mint a példázat piacon gubbasztó gyermekei, hanem vegyünk részt Isten Szentlelkének úgy a virrasztósdi mint a mennyekzósdi „játékban”, hogy el ne vesszünk, úgy, mint a Jézus korabeli engedetlen vezetők és a reájuk hallgató nemzedék! Ámen.